

A kiemelkedő eredmények jutalmazása később is gyakorlat volt, amikor az alapító halála után, 1936-tól kezdődően unokaöccsét, húgának Tutsek Irmának a fiát, *Zakariás Jánost* választották szeniorrá. Íme egy levél 1939-ből.

Tekintetes Albert Sándor főgimnáziumi III. o. tanulónak

Turda

Kedves Sándor Öcsém! A családi gyűlés határozata értelmében középiskolai tanulmányaid jó eredménytel történt végzése miatt Neked 5.-pengő jutalom jár, amit az ideai családi gyűlés Részedre megszavazott. Amidőn a Családi Egyesület nevében a gócponti szenior ezt az összeget átadja, a magam részéről is örömmel adok kifejezést, hogy kitartással, szorgalommal és fáradhatatlan buzgalommal mintegy példaképe lehettél az ifjúságnak, s kérlek, hogy azt a sok szépet és hasznosat, amit az iskolában és szeretett családdod körében tanulsz és tapasztalsz, soha se saját önző céljaid, hanem mindig csak embertársaid és főleg Családod javára próbáld értékesíteni. Isten éltesen sokáig!

Budapest, 1939. évi július hó 20-án

Szeretettel ölel

Zakariás János s. k.

Szenior.

A lap alján pedig: Minden jutalomból 10%-ot levonunk a Jóska Bácsi alapra.

A tordai Albert Sándort 1940-ben is kitüntette az Egyesület, éspedig sportéremmel, a teniszversenyen elért szép eredményéért.

Folytatjuk

* * *

Erzsébetváros 2005.

2005. augusztus 15-én zsúfolásig megtelt a Szent Erzsébet tiszteletére felszentelt örmény nagytemplom. Nagy papi segédlettel, latin szertartás szerint celebrálta az ünnepi szentmisét *dr. Jakubinyi György* örmény apostoli kormányzó. *Szakács Endre* szamosújvári plébános vezetésével megérkezett a híres örmény katolikus kórus, akiknek csodálatos saragánjai betöltötték a kitűnő akusztikájú templomban a zárandokok szívét. A templom őrző angyala, *Vicelár Mariska* ismét remekelt. Ragyogott a templom a tisztaságtól, pompás új futószőnyeg, új ruha került Szűz Máriára, új oltárterítők az Úr asztalára, befejeződött az oldalkápolna tatarozása, és még sorolhatnám a szorgos munka dicséretét. És a több, mint 100 főre terített szeretetvendégség. Az erdélyi örmény közösségek mind képviseltették magukat, de Budapest, Székesfehérvár, Bukarest is szép számú küldöttséggel vett részt a búcsún. A nagyszámú zárandok méltóságteljesen, énekelve vett részt a Fő tér körüli körmeneten, majd mindenki egy-egy szál szentelt virággal távozott a templomból. Jó volt együtt lenni és beszélgetni rég látott barátainkkal, ismerőseinkkel. Köszönet érte.

*Dr. Issekutz Sarolta, az Erdélyi Örmény Gyökerek
Kulturális Egyesület és a Fővárosi Örmény Önkormányzat
küldöttségének vezetője*

* * *

*Nekem már csak az a dolgom, hogy hidat építsek a múlt és a jövő között.
És hogy ennek a hídnak a pilléreibe beépítsek mindent, amit a
múltból a jövőbe átvenni érdemes.*

Wass Albert

* * *

Örmény szentek

Szeptember 30.: Világosító Szent Gergely / Grigor Luszavorics (260k-328k) püspök, hitvalló, „az örmények apostola”, „az első örmény katolikosz”

Legendás elemeket is tartalmazó életírása szerint *Anak* párthus herceg fia. Apját Perzsia *Szászánida* királya azért küldte Örményországba, hogy ölje meg *Arsakida Kosrowot*, Örményország uralkodóját. Anakot a merénylet után elfogták, a haldokló uralkodó parancsára egész családját kiirtották. A vérengzésből a kisfiút dajkája mentette meg, s magával vitte a kappadókiai Caesareába. Eddig a história.

Történetileg az igazolható, hogy Gergely 260 körül Örményországban született, Caesareában kapott keresztény nevelést, itt megházasodott, felesége neve Mária. Tőle két gyermeke született, a későbbi *Szt. Arisztakész* és *Szt. Vértanész*. Valószínűleg Caesareában szentelték pappá. Bekerült Tiridat herceg kíséretébe, aki apjának halála után menekült el a római császár oltalmát kérve. Galerius perzsák fölött aratott győzelme (297) után Diocletianus Tiridat herceget római légiókkal visszakísértette Örményországba, hogy átvegye apja királyi örökségét. Az életíró szerint Gergely is ekkor tért vissza hazájába. Tiridat ünnepléssé akarta tenni bevonulását, s *Eriza* (Erzincan, ejtsd Erzindzsán) városban Anahit istennőnek fényes áldozatot mutatott be. Példáját kísérete tagjainak is követniük kellett. Gergely azonban megtagadta az áldozat bemutatását. Tiridat kínzással akarta kényszeríteni: az ismertetett tizenegy féle kínzás a borzalmak borzalma. Aztán Tiridat bevonult fővárosába, Gergelyt pedig egy földalatti ciszternaféle mélyedésbe (Khor Virap, jelentése: 'mély gödör' mellé kolostor épült, mely ma zarándokhely) záratta. Itt tartotta 298-313 között, közben pedig tombolt a keresztényüldözés.

Tiridat súlyos betegségbe esett. Nővére, *Khoszrovidukht* tanácsára Gergelyt hívatta, aki imájával gyógyította, s megtérésre buzdította. Hat hónapon át tanította neki a keresztény alapigazságokat, közben pedig a pogány szentélyeket keresztény templomokká alakította át, megsemmisítette a bálványokat. Mint-hogy nem volt hatalma, várt a templomok felszentelésére és a király megkeresztelésére. Tiridat tizenöt herceg és csapatuk kíséretében a kappadókiai Caesareába küldte *Leontiosz* metropolitához. A 314-ben megrendezett caesareai szinóduson húsz püspök jelenlétében, Gergelyt püspökké szentelték, egyben ünnepléssé Örményország megtérését. Leontiosz azt tanácsolta Gergelynek, visszaútjában álljon meg az egykor keresztény Astisat városban, s foglalja el hajdani, akkor már megüresedett püspöki székét. A görög életírás szerint Gergely birtokába vette ezt az egykori apostoli keresztény székhelyet. Kápolnát emelt, ahol elhelyezte Keresztelő Szt. János és Szt. Athenogenész vértanú (303) ereklyéit, majd az Eufrátesz vizében megkeresztelte az odaérkező Tiridat királyt, feleségét és nővérét, valamint számos herceget és katonát.

Az ünnepélyes szertartás után püspököket nevezett ki tizenöt egyházmegye élére. Új apostola által megkezdődött az üldözésben kivérzett örmény katolikus egyház újjászületése. Gergely egyik fia anakhóretaként Caesarea vidékén maradt. Apja kérésére, nehezen ugyan, de elfogadta, hogy segédpüspökévé szentelje. Gergely olykor távoli pogány vidékekre távozott, ilyenkor fia, Arisztakész helyettesítette. Előbb halt meg, mint Gergely. Utóda fivére, Vértanész lett.

Történeti tény, hogy Gergely egyszer elzarándokolt Rómába is, s találkozott Szilveszter pápával. 328 körül hunyt el, saját birtokán, Tordanban temették el. Ereklyéi körül számos legenda keletkezett. Biztosan jobb karja azonosítható, melyet törvényessége jeleként a mindenkori örmény katolikus öríz. ASS Septembris VIII. 295-405. BHO nr. 328-347.- BHGI nr. 712-713. Synax szept. 30.

Puskely Mária
(*Megjelent Puskely Mária: A keresztény Európa szellemi gyökerei – Az öreg földrész hagiográfiája című kötetben*)

* * *

A Fővárosi Örmény Klub 2005. szeptember 15-i műsora

Kovács Bálint: A Hitterjesztés Szent Kongregációja és az erdélyi örmények kapcsolata a 18. század első évtizedeiben - előadás

Polyák Mariann: Ávedik Lukács és az erzsébetvárosi örmény közösség a 19. század második felében - előadás

Tokodi Gábor István: Örmény kultúra Erzsébetvárosban - filmvetítés

Mindhárom előadás elhangzott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem - Bölcsészettudományi Kara által szervezett „Örmény diaszpóra a Kárpát-medencében” című tudományos konferencián 2005. április 22-én.

Helyszín: Magyarok Háza, Budapest, V. Semmelweis u. 1-3.

A klubestet a Fővárosi Örmény Önkormányzat és

az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület rendezi.

Az estet támogatja a Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága.

* * *